

**Směrnice k provádění preventivních lékařských prohlídek u výkonnostních sportovců startujících na akcích pořádaných ČVS:
Konsensus odborníků v oblasti tělovýchovného lékařství a kardiologie**

Vypracovali:

Prim MUDr. Pavel Homolka, PhD, MUDr. Petr Fojtík a Doc. MUDr. Tomáš Kára, PhD, ve spolupráci s (abecedně)

Prof. MUDr. Petr Dobšák, CSc., Prim. MUDr. Ladislav Groch, As. MUDr. Ota Hlinomaz, PhD, Doc. MUDr. Miroslav Novák, PhD, Prof. MUDr. Zdenek Placheta, DrSc., Prof. MUDr. Miroslav Souček, CSc., Prof. MUDr. Jindřich Špinar, CSc. Prof. MUDr. Lenka Špinarová, PhD a Prof. MUDr. Jiří Vítovec, CSc.

Za přispění:

Ing. Dušana Macháčka a Libuše a Milana Loukotových

8. ledna 2014
Novelizováno 15. 1. 2015

OBSAH

I. Preambule	3
II. Současný stav a zdůvodnění potřeby nové koncepce preventivních lékařských prohlídek.....	3
III. Platnost směrnice:	4
IV. Klíčové definice vztahující se k této Směrnici	4
V. Koncepce preventivních lékařských prohlídek výkonnostních sportovců startujících na akcích pořádaných ČVS	5
A) KATEGORIE MLADŠÍCH A STARŠÍCH ŽÁKŮ A ŽÁKYŇ	5
B) KATEGORIE DOROSTENCŮ A DOROSTENEK A KATEGORIE JUNIORŮ, JUNIOREK, MUŽŮ A ŽEN – VÝKONNOSTNÍ VESLOVÁNÍ.....	6
C) KATEGORIE MASTERS.....	7
IV. Obecná ustanovení	8
V. Přílohy	9

I. Preambule

Tento odborný materiál byl vypracován na žádost vedení Českého veslařského svazu (ČVS), které požádalo odborníky Kliniky tělovýchovného lékařství a rehabilitace FN u svaté Anny v Brně, I. interní kardiologické kliniky ICRC FN u svaté Anny v Brně a Interní kardiologické kliniky FN Brno o vytvoření návrhu nové koncepce preventivních lékařských prohlídek sportovců startujících na akcích pořádaných ČVS, které by zohlednily jak stávající legislativní normy, tak i poslední poznatky lékařské vědy. Tato koncepce implementuje klinické zkušenosti odborného týmu i poslední poznatky lékařské vědy do výkladu příslušných legislativních norem. Definované Základní povinné prohlídky i Nepovinné rozšířené prohlídky využívají kombinace vyšetřovacích metod a postupů, které výrazně zvyšují pravděpodobnost včas identifikovat sportovce, u kterých by mohlo být zvýšené riziko kardiovaskulárních a dalších komplikací v souvislosti s aktivní sportovní činností.

Tato Směrnice definuje preventivní lékařské prohlídky pro veslaře a veslařky provozující veslařský sport na výkonnostní úrovni (definice viz níže). Pro veslaře a veslařky, kteří splňují definici vrcholových sportovců (členové reprezentačních týmů, SCM, resortních středisek vrcholového sportu, atd) je připravena samostatná Směrnice, neboť požadovaný rozsah vyšetření je pro vrcholové sportovce výrazně širší, nežli je tomu pro sportovce výkonnostní.

Vedení ČVS se ztotožňuje s navrženou koncepcí preventivních lékařských prohlídek sportovců a doporučuje tento návrh plně respektovat.

II. Současný stav a zdůvodnění potřeby nové koncepce preventivních lékařských prohlídek

Vzhledem k tomu, že od poslední revize Směrnice pro provádění preventivních lékařských prohlídek pro sportovce startující na akcích pořádaných ČVS v r. 2010 došlo k legislativním změnám v organizaci preventivních prohlídek v České republice, je nutné provést aktualizaci této směrnice pro současné potřeby veslařského svazu. Současně je nutné zajistit, aby tento návrh nové koncepce byl v souladu se zněním nové platné legislativy. Dalším důvodem pro vytvoření nové koncepce preventivních prohlídek je rozvoj diagnostických metod a poznatků, které umožňují – pokud jsou včas indikovány – s vysokou pravděpodobností identifikovat sportovce, kteří jsou ohroženi případnými kardiovaskulárními a dalšími komplikacemi v souvislosti s veslařským sportem. Důraz při tvorbě nové koncepce je kladen na kvalitu a neformálnost provádění preventivních lékařských prohlídek.

Preferována budou specializovaná tělovýchovně – lékařská pracoviště s erudovaným personálem a kvalitním přístrojovým vybavením, umožňující provedení standardních zátěžových testů jako nedílné součásti preventivních prohlídek sportovců. Síť těchto pracovišť je stabilizovaná a disponuje dostatečnou kapacitou pro pokrytí navrhované péče.

Seznam tělovýchovně-lékařských pracovišť a tělovýchovných a sportovních lékařů lze najít na www.cstl.cz

Při návrhu tohoto koncepčního materiálu byly zohledněny:

1. Náplň a obsah nové platné legislativy České republiky - konkrétně Zákon 373/2011 Sb. O specifických zdravotních službách - *plné znění viz Příloha č. 2.*
2. Vyhláška o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu č. 391/2013 Sb. - *plné znění viz Příloha č. 3.*
3. Řád závodního veslování ČVS – platný od 1.11.2012. *Plné znění souvisejících kapitol - viz Příloha č. 4.*

4. Platná „Koncepce oboru tělovýchovného lékařství“ z r. 1999 - plné znění viz *Příloha č. 5*.
5. Poznatky současné lékařské vědy, umožňující vytvořit maximálně účinný systém z hlediska lékařského i ekonomického pro prevenci možných kardiovaskulárních komplikací u aktivních veslařů, včetně náhlé srdeční smrti

III. Platnost směrnice:

Směrnice vstupuje v platnost dnem jejího schválení Předsednictvem Českého veslařského svazu, tj. 8. ledna 2014.

IV. Klíčové definice vztahující se k této Směrnici

Definice výkonnostního sportovce

Výkonnostním sportovcem je dle *Vyhlášky o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu č. 391/2013 Sb.* považována osoba, která vykonává výkonnostní sport v organizovaných sportovních soutěžích, nebo se na ně připravuje, a je registrována v organizaci, která zajišťuje přípravu výkonnostních sportovců, popřípadě organizuje sportovní soutěže.

Současně *Vyhláška o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu č. 391/2013 Sb.* ukládá povinnost provádění zátěžových testů u výkonnostních sportovců u zdravotně náročných sportovních disciplín.

Definice vrcholového sportovce

Vrcholovým sportovcem se dle *Vyhlášky o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu č. 391/2013 Sb.* rozumí sportující osoba, která vykonává vrcholový sport na úrovni státní sportovní reprezentace, nebo osoba, která se k reprezentaci připravuje jako člen rezortního sportovního centra, sportovního centra mládeže, nebo obdobného zařízení pro přípravu sportovců

Další použité definice:

V tomto odborném materiálu jsou pro každou věkovou kategorii uvedeny dva typy preventivních sportovních prohlídek:

- **„ZÁKLADNÍ POVINNÁ PROHLÍDKA“**, která sestává ze souboru vyšetření, jenž pro veslařský sport vyžaduje platná legislativa, jmenovitě Zákon 373/2011 Sb. a *Vyhláška o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu č. 391/2013 Sb.* Takto definovaná vyšetření musejí absolvovat v plném rozsahu všichni veslaři, kteří chtějí startovat na závodech a dalších akcích pořádaných ČVS.
- **„ROZŠÍŘENÁ NEPOVINNÁ PROHLÍDKA – Doporučení Konsensu odborníků“** Tento typ prohlídky je oproti Základní povinné prohlídce rozšířen o další definovaná vyšetření. Toto Doporučení Konsensu odborníků vychází z klinických zkušeností odborníků, kteří se podíleli na přípravě této Směrnice a slouží jako rada trenérům a sportovcům jak získat doplňující důležité/užitečné informace o zdravotním a funkčním stavu sportovců, a to nad rámec, který stanovuje současná legislativa. Vyšetření, která jsou doporučena nad rámec Základní povinné prohlídky, jsou podtržena. **Rozšíření vyšetření nad rámec vyžadovaný legislativou je nepovinné.** Je tedy zcela na zvážení trenérů či sportovců, jestli toto rozšířené vyšetření budou absolvovat, či nikoli.

V. Koncepce preventivních lékařských prohlídek výkonnostních sportovců startujících na akcích pořádaných ČVS

Při návrhu nové koncepce preventivních lékařských prohlídek doporučujeme z důvodů zkvalitnění zdravotní péče diferencovat:

- poskytovatele prohlídek dle věkových kategorií veslařů
- rozsah prohlídek dle úrovně soutěže

Předsednictvo Českého veslařského svazu stanovuje povinnost pro všechny závodníky registrované v ČVS, kteří se účastní sportovních soutěží, testů či výcvikových táborů pořádaných či spolupořádaných ČVS, absolvovat každoročně lékařskou prohlídku za účelem posouzení zdravotní způsobilosti pro závodní veslování podle níže uvedených pokynů, které jsou v respektují současnou platnou legislativu, jmenovitě Zákon č. 373/2011Sb. a Vyhlášku o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu č. 391/2013 Sb.

A) KATEGORIE MLADŠÍCH A STARŠÍCH ŽÁKŮ A ŽÁKYŇ

Lékařské prohlídky mladších a starších žáků a žákyň provádí registrující dětský lékař, v jehož péči se dotyčný sportovec nachází, nebo specializovaný tělovýchovný (sportovní) lékař.

1. ZÁKLADNÍ POVINNÁ PROHLÍDKA - Povinný minimální rozsah preventivní prohlídky dle platné legislativy:

Minimální rozsah prohlídky sestává ze souboru těchto vyšetření:

- **podrobné anamnestické a fyzikální vyšetření**
- **základní antropometrické vyšetření**
- **12-ti svodový záznam klidové EKG křivky**
- **biochemický screening moče**

Finanční náročnost:

Očekávaná finanční náročnost Základní prohlídky pro žákovské kategorie je přibližně 500 Kč. Cena je smluvní.

2. ROZŠÍŘENÁ NEPOVINNÁ PROHLÍDKA - Doporučení Konsensu odborníků:

Konsensus odborníků doporučuje v žákovských kategoriích provést rozšířené vyšetření nad základní rámec vyžadovaný platnou legislativou, a to přímo u tělovýchovného (sportovního) lékaře. Rozšířená prohlídka sestává ze souboru těchto vyšetření:

- podrobné anamnestické a fyzikální vyšetření
- základní antropometrické vyšetření
- 12-ti svodový záznam klidové EKG křivky
- klidové a pozátěžové spirometrické vyšetření
- zátěžový test W 170, který bude proveden vč. 12-ti svodového zátěžového EKG a monitorace krevního tlaku během zátěže
- biochemický screening moče
- biochemický screening krve
- vyšetření krevního obrazu

Toto Doporučení Konsensu odborníků vychází z klinických zkušeností odborníků, kteří se podíleli na přípravě této Směrnice a slouží jako rada trenérům a sportovcům jak získat doplňující důležité/užitečné informace o zdravotním a funkčním stavu sportovců. Vyšetření, která jsou doporučena nad rámec „Základní povinné prohlídky“, jsou podtržena. **Rozšíření vyšetření nad rámec vyžadovaný legislativou je nepovinné.**

Finanční náročnost:

Očekávaná finanční náročnost Rozšířené nepovinné prohlídky pro žákovské kategorie je přibližně 600-800 Kč. Cena je smluvní.

B) KATEGORIE DOROSTENCŮ A DOROSTENEK A KATEGORIE JUNIORŮ, JUNIOREK, MUŽŮ A ŽEN – VÝKONNOSTNÍ VESLOVÁNÍ

Lékařské prohlídky v těchto výkonnostních kategoriích provádí registrující dětský nebo praktický lékař, v jehož péči se dotčený sportovec nachází, nebo specializovaný tělovýchovný (sportovní) lékař.

1. ZÁKLADNÍ POVINNÁ PROHLÍDKA - Povinný minimální rozsah preventivní prohlídky dle platné legislativy:

Minimální rozsah prohlídky sestává ze souboru těchto vyšetření:

- **podrobné anamnestické a fyzikální vyšetření**
- **základní antropometrické vyšetření**
- **12-ti svodový záznam klidové EKG křivky**
- **zátěžový test (test W170, nebo ergometrický test, nebo spiroergometrický test), který bude proveden vč. 12ti svodového zátěžového EKG a monitorace krevního tlaku během zátěže**
- **biochemický screening moče**

Finanční náročnost:

Očekávaná finanční náročnost Základní prohlídky pro tyto kategorie závisí zejména na pracovišti a typu zvoleného zátěžového testu: pro test W170 do 700 Kč, pro ergometrické vyšetření 800 - 1000 Kč, pro spiroergometrické vyšetření: 1000-1500 Kč. Ceny jsou smluvní.

2. ROZŠÍŘENÁ NEPOVINNÁ PROHLÍDKA - Doporučení Konsensu odborníků:

Konsensus odborníků doporučuje v těchto výkonnostních kategoriích provést rozšířené vyšetření nad základní rámec vyžadovaný platnou legislativou, a to přímo u tělovýchovného (sportovního) lékaře.

Rozšířená prohlídka sestává ze souboru těchto vyšetření:

- **podrobné anamnestické a fyzikální vyšetření**
- **základní antropometrické vyšetření**
- **12-ti svodový záznam klidové EKG křivky**
- **klidové a pozátěžové spirometrické vyšetření**
- **maximální zátěžový test: ergometrický test nebo spiroergometrický test, který bude proveden vč. 12-ti svodového zátěžového EKG a monitorace krevního tlaku během zátěže**
- **biochemický screening moče**
- **biochemický screening krve**
- **vyšetření krevního obrazu**

Toto Doporučení Konsensu odborníků vychází z klinických zkušeností odborníků, kteří se podíleli na přípravě této Směrnice a slouží jako rada trenérům a sportovcům jak získat doplňující důležité/užitečné informace o zdravotním a funkčním stavu sportovců. Vyšetření, která jsou doporučena nad rámec „Základní povinné prohlídky“, jsou podtržena. **Rozšíření vyšetření nad rámec vyžadovaný legislativou je nepovinné.**

Finanční náročnost:

Očekávaná finanční náročnost Rozšířené nepovinné prohlídky pro tyto kategorie je 1000 – 1500 Kč podle zvoleného typu zátěžového testu. Cena je smluvní.

C) KATEGORIE MASTERS

Lékařské prohlídky u kategorií Masters provádí registrující praktický lékař, v jehož péči se dotyčný sportovec nachází, nebo specializovaný tělovýchovný (sportovní) lékař.

1. ZÁKLADNÍ POVINNÁ PROHLÍDKA - Povinný minimální rozsah preventivní prohlídky dle platné legislativy:

Minimální rozsah prohlídky sestává ze souboru těchto vyšetření:

- **podrobné anamnestické a fyzikální vyšetření**
- **základní antropometrické vyšetření**
- **12-ti svodový záznam klidové EKG křivky**
- **biochemický screening moče**

Finanční náročnost:

Očekávaná finanční náročnost Základní prohlídky pro kategorie Masters je 700-1000 Kč. Cena je smluvní.

2. ROZŠÍŘENÁ NEPOVINNÁ PROHLÍDKA - Doporučení Konsensu odborníků:

Konsensus odborníků doporučuje u kategorie Masters provést rozšířené vyšetření nad rámec vyžadovaný platnou legislativou, a to přímo u tělovýchovného (sportovního) lékaře. Rozšířená prohlídka sestává ze souboru těchto vyšetření:

- podrobné anamnestické a fyzikální vyšetření
- základní antropometrické vyšetření
- 12-ti svodový záznam klidové EKG křivky
- klidové a pozátěžové spirometrické vyšetření
- maximální zátěžový test: ergometrický test nebo spiroergometrický test (který bude proveden vč. 12ti svodového zátěžového EKG a monitorace krevního tlaku během zátěže)
- biochemický screening moče
- biochemický screening krve
- vyšetření krevního obrazu

Toto Doporučení Konsensu odborníků vychází z klinických zkušeností odborníků, kteří se podíleli na přípravě této Směrnice a slouží jako rada trenérům a sportovcům jak získat doplňující důležité/užitečné informace o zdravotním a funkčním stavu sportovců. Vyšetření, která jsou doporučena nad rámec „Základní povinné prohlídky“, jsou podtržena. **Rozšíření vyšetření nad rámec vyžadovaný legislativou je nepovinné.**

Finanční náročnost:

Očekávaná finanční náročnost Rozšířené nepovinné prohlídky pro kategorie Masters je 1000 – 1500 Kč podle zvoleného typu zátěžového testu. Cena je smluvní.

IV. Obecná ustanovení

- Potvrzení o absolvování lékařské prohlídky a zdravotní způsobilosti potvrdí příslušný lékař do registračního průkazu sportovce s vyznačením data prohlídky
- Vyšetřující lékař provede vyhodnocení všech těchto vyšetření a na základě zjištěných výsledků uvede do registračního průkazu jeden z následujících závěrů (včetně razítka a podpisu):
 - *Způsobilý/způsobilá k výkonnostnímu veslování*
 - *Způsobilý/způsobilá s podmínkou k výkonnostnímu veslování*
 - *Nezpůsobilý/nezpůsobilá (zákaz závodní činnosti) k výkonnostnímu veslování*
- Prohlídka, nezkrátí-li lékař dobu platnosti, je platná pro všechny věkové kategorie po dobu 12ti měsíců ode dne provedení
- Kontrola absolvování lékařské prohlídky bude prováděna namátkově zástupci STK či organizátorem akce, není-li zástupce STK delegován
- V případě chybějícího potvrzení o absolvování lékařské prohlídky v registračním průkazu sportovce nebude dotyčnému sportovci umožněn start či účast na akcích pořádaných ČVS (závodů, soustředění, testy apod.)
- V případě zjištění jakýchkoli odchylek od optimálního zdravotního stavu je sportovec odeslán k došetření na specializované pracoviště (např. kardiologickou kliniku), kde bude rozhodnuto o dalším diagnostickém a eventuálně léčebném postupu. Všechna tato vyšetření jsou již hrazena z prostředků veřejného zdravotního pojištění.
- Většina zdravotních pojišťoven v rámci svých pojistných programů umožňuje proplatit jedenkrát ročně část či celou preventivní sportovní prohlídku (u většiny zdravotních pojišťoven představuje příspěvek na prohlídku částku 1000 – 1500 Kč ročně). Prohlídky proplácí pojišťovna zpětně, a to na základně předložení účetního dokladu.

Prim. MUDr. Pavel Homolka, PhD, MUDr. Petr Fojtík a Doc. MUDr. Tomáš Kára, PhD
Jménem autorského kolektivu

8. ledna 2014

Novelizováno 15. 1. 2015

V. Přílohy

PŘÍLOHA č. 1: Souhrnné tabulky pro rychlou orientaci struktury vyšetření, vyžadovaných v rámci preventivních lékařských prohlídek pro jednotlivé věkové kategorie.

Souhrnné tabulky jsou uvedeny jako samostatná Příloha této Směrnice.

PŘÍLOHA č. 2: Plné znění v současnosti platného § 51 Zákona 373/2011 Sb. O specifických zdravotních službách

Plný text § 51 je uveden jako samostatná Příloha této Směrnice.

PŘÍLOHA č. 3: Vyhláška o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu č. 391/2013 Sb

Plný text Vyhlášky je uveden jako samostatná Příloha této Směrnice.

PŘÍLOHA č. 4: Vybrané kapitoly z Řádu závodního veslování ČVS

Vybrané kapitoly z Řádu závodního veslování ČVS (kapitoly 9 a 10) jsou uvedeny jako samostatná Příloha této Směrnice.

PŘÍLOHA č. 5: Platná „Koncepce oboru tělovýchovného lékařství“ z roku 1999

Platný text „Koncepce oboru tělovýchovného lékařství“ uvádíme vzhledem k rozsahu materiálu ve formě internetového odkazu. Koncepce je dostupná na webových stránkách České společnosti tělovýchovného lékařství na adrese: <http://www.cstl.cz/www/koncepce.html>